Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Я хочу, щоб у свідомості майбутніх ґенерацій закарбувався лише один урок: незгода у власних лавах є смертельнішою за ворожі мечі, а внутрішні розбіжності відчиняють двері іноземним загарбникам.
Карл МАННЕРГЕЙМ

20 (540)
14 травня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЛИШЕ ОДИН УРОК

Ось і минули травневі пам'ятно-відпочинкові дні, про які так довго говорили, попереджали, тривожились, застерігали державні мужі, політики, силовики. Але ж недарма кажуть, поінформовані – отже, озброєні й убезпечені. І, як бачимо, коли влада всією своєю структурою діє організовано, з випередженням, передбачливо і застережливо, нічого лихого, яким суспільству погрожували незлі лихі люди, не сталося. А урочистість з ушанування пам'яті жертв війни і примирення, можливо, ще вчорашніх опонентів, справді була душевно трепетною, щемною, щирою, яка навертала сльозу і спонукала до роздумів про минуле, про вчорашнє, про сьогодення... Виявляється, навіть у такому академічному дійстві можна обійтися без російських маршів, пісень, музики, без холопського прислуговування «старшобратській» зверхності. І думалось, чому так не було бодай рік тому, а ще краще – десять, а то й двадцять три...

І на цьому тлі дисонувала радянська помпезність і абсолютна нещирість пропаґандистського шоу, яким стало відзначення Дня Перемоги у Москві. Вже не згадую військовий парад, а лише нібито «народну» ходу на чолі з Путіним із портретами «отцов, дєдов і прадєдов», котрі воювали за перемогу. Здавалось, що всі ці люди, як у недавні часи, несуть не світлини рідних, а портрети членів політбюро. І вчинили з ними так само: скинули на якомусь смітнику, як показали телеканали. А потім були масові гуляння, пиятики, розслабон перемоги. Ніщо не змінилось від часів СССР ні в політичному, ні в ментальному сенсі. Навпаки стало більше аґресії й імперських амбіцій: російська зброя, мовляв, і тепер перемагає, як то в Криму, чи на Донбасі. А завтра може бути і Європа, як написано на банері, що з'явився в Калузі напередодні травневих святкувань: «Сєгодня КРЫМ – завтра РИМ!».

Так що Захід не може спокійно дивитись, як Москва знищує Україну. І їй навряд чи вдасться умиротворити аґресора. Якщо ми не встоїмо, загроза аґресії постане перед дверима Європи. І це цілком відповідає рівню мілітаризації свідомості тамтешнього суспільства. Бо якщо такі банери з'являються в російській глибинці, то що вже говорити про те, що коїться і які думки й наміри нуртують в головах кремлівських владців і думівських політиків...

В усякому разі, Україна для них як кістка в горлі: не проковтнеш, а розкусити не вдається. Тому маємо бути готові до тривалого протистояння російській силі, ненависті, аґресії. Лишень би нашим провідникам вистачило розуму усвідомити, що всі ми в одному човні у штормовому морі. І не можна весь тягар порятунку покладати на одних гребців. Тягар злигоднів хай розділять всі, як і важку галерну роботу. Команда може бути єдиною лише на основі цілковитої довіри один до одного, до капітана і штурмана. Недовіра ж породить невір'я, несприйняття і, зрештою, лихо.

В епіграфі сьогоднішнього числа тижневика наводимо слова фінського лідера, який свого часу врятував Фінляндію від сталінської окупації, Карла Маннергейма: «Я хочу, щоб у свідомості майбутніх ґенерацій закарбувався лише один урок: незгода у власних лавах є смертельнішою за ворожі мечі, а внутрішні розбіжності відчиняють двері іноземним загарбникам»...

Лише один урок, але архіважливий: єдність, аби були ми одне ціле. Запам'ятаймо, усвідоммо. І так діймо.

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Івано-Франківськ відзначив своє народження

Цьогоріч в місті не було крикливих шоу і величезних дійств. Але мешканці задоволені. Про це на оперативній нараді повідомив мер Віктор Анушкевичус.

«Я хочу всім подякувати: департаменту культури, освіти, медицині, комунальникам, міліції. Словом, хочу подякувати всім, адже День міста вдався», – зазначив міський голова.

Віктор Анушкевичус розповів, що традиційні заходи з нагоди відзначення Дня міста, як-от фестивалі «Свято ковалів» та «Прикарпатський вернісаж», відвідало дуже багато людей... І Міжнародний фестиваль «Свято ковалів-2015» вдався. Учасники продемонстрували свою ковальську майстерність, проводили майстер-класи і презентували найкращі вироби. Особливу увагу глядачів привернула група ковалів, котрі виконали в металі український Тризуб.

Ковалів, мешканців та гостей міста розважали піснями й танцями дитячі творчі колективи.

У рамках свята на Вічевому майдані до Дня Перемоги громадська організація «Спільними зусиллями» провела «Марафон відтискань (25 568 разів)». За словами організаторів: «Саме 25 568 днів пройшло від перемоги над нацизмом у Другій світовій війні». Взяти участь у марафоні зміг кожен охочий.

Ознака міста – тротуар

В Івано-Франківську ведуться роботи з облаштування тротуарів, повідомив директор Департаменту комунального господарства, транспорту та зв'язку Михайло Смушак.

Розпочали робити тротуар по вул. Коновальця біля університету права імені Короля Данила Галицького. Новацією є художність задуму. Це мрія, яку давно хотіли втілити в життя.

Нагадаємо, що фінансування робіт здійснюється міською владою та університетом у співвідношенні 50/50.

**ГО ГРОМАДСЬКО-ХРИСТИЯНСЬКИЙ РУХ «КЛИЧ»
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ
ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ**

**ЗАПРОШУЄМО НА КРУГЛИЙ СТІЛ
«ЯК БУДУВАТИ РІДНУ ХАТУ: ШЕПТИЦЬКИЙ І ВИКЛИКИ ЧАСУ»**

**23 ТРАВНЯ, 11.00
м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК,
вул. М. ГРУШЕВСЬКОГО, 18
НД «ПРОСВІТА» (МУЗЕЙ Т. ШЕВЧЕНКА)
ВХІД ВІЛЬНИЙ**

**ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!**

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
***на місяць – 4,30 грн.,
на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.***

Ця скорбота і пам'ять навічно

На могильних плитах – квіти пам'яті. Безупинно горить скорботний вогонь. І смуток в очах тих, хто пережив найстрашніше... В Івано-Франківську відзначили День пам'яті і примирення поминальним віче. Цього року українці вперше вшановували ветеранів Другої світової війни одночасно з Європейськими державами.

Учасників війни залишилось мало. А для очевидців війна – назавжди.

На поминальному вічу іванофранківці вшанували пам'ять усіх фронтовиків, які не повернулися з бою, ветеранам же дякували за мужність.

В Івано-Франківській обласній філармонії відбувся урочистий концерт, присвячений 70-річчю перемоги над нацизмом у Європі. На захід були запрошені ветерани Другої світової війни, учасники національно-визвольних змагань, військовослужбовці – учасники проведення антитерористичної операції.

Дякуючи ветеранам за мужність та героїзм, голова облдержадміністрації Олег Гончарук вручив їм почесні відзнаки і грамоти.

«Ваші мужність та безмежний патріотизм є прикладом того, як самовіддано кожен з нас зобов'язаний захищати Україну. Прийдешні покоління завжди пам'ятатимуть і шануватимуть ваш подвиг, який дав можливість жити у мирний час усій Європі», – наголосив очільник облдержадміністрації.

Роде наш красний...

Івано-Франківська область входить у п'ятірку реґіонів держави за рівнем народжуваності. При цьому середній вік матері при народженні дитини у минулому році склав 27 років.

Найстаршою торік була 47-річна жінка, котра народила першу дитину, а наймолодшим пологіллям по 14 років. А ще жінки краю є одними з наймолодших жінок України. Їхній середній вік становить 41 рік проти 43 років відповідно.

Монополії Ахметова кінець?

Рада національної безпеки й оборони готує атаку на монополію Ахметова на українських енерґоринках. Зокрема, РНБО підготувала проект постанови про вреґулювання ситуації в енерґетиці, згідно з яким Антимонопольний комітет має провести розслідування щодо монопольного становища компанії ДТЕК на енерґетичному ринку України. Також там ідеться про концесії вугільних підприємств, введення природної ренти на добування вугілля тощо.

ВІТАЄМО!

Перший демократичний часопис України – Івано-Франківська обласна газета «Галичина» – відзначає 25-річний ювілей.

Із першого числа «Галичина» стала на захист української державності, національної гідності й соціальної справедливості українців. Вона відкривала упосліджені ворогами сторінки нашої історії, нові імена наших попередників, була і залишається в авангарді державотворчих процесів.

Так тримати, галичани!
З роси і води!
Многих і благословенних творчих літ!

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, колектив «Галицької Просвіти», просвітяни краю

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ПЕРША У ЄВРОПІ

Цікавою і корисною була зустріч просвітян Олександра Береговського, Богдана Струка та Віталія Грицюка з учнями старших класів Бурштинської гімназії та ЗОШ І–ІІІ ступенів № 2 м. Бурштина. Тема розмови – Конституція Пилипа Орлика. Молодь дізналась нові факти з життя гетьмана Війська запорізького, його зв'язки з нашим краєм. Вони обговорили його Конституцію та її важливість для процесу українського державотворення, порівняли її відповідність викликам сучасності. Захід пройшов у дружній атмосфері. Адже серед учнів старших класів є багато молодих просвітян. Акцію організував голова Галицького райміськоб'єднання ВУТ «Просвіта» і голова Бурштинського осередку «Молодої Просвіти» Віталій Грицюк.

Н. К.

ДОБРУ ХВИЛЮ ТРИМАЙ!..

«Молода Просвіта» провела у Бурштині тематичний вечір «Танцюємо у вишиванках». Захід зібрав багато активної молоді. Дійство за сприяння міської влади відбулося в палаці культури «Прометей», зал якого люб'язно надало правління Бурштинської ТЕС. Ідея вечора належить молодій просвітянці Анастасії Свинарик. Під час дійства були цікаві конкурси, лунали виключно українські пісні. Сюрпризом для гостей була жива музика у виконанні гуртів «Молода Просвіта» і «Веселі витребеньки». За дотриманням дисципліни стежили наші друзі з Молодіжного Націоналістичного Конґресу. Гості отримали добру хвилю позитиву і не діждуться наступної зустрічі.

Михайло СІЧКА,
відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

КОНҐРЕС РИСУВАЛЬНИКІВ

В Івано-Франківську проходить «Конґрес рисувальників» за участі автора проекту, польського художника Павела Альтгамера.

Подія проходить в рамках першої сесії Мистецької резиденції і триватиме протягом восьми днів та завершиться 20 травня.

Як зауважив координатор резиденції Євген Самборський, «Конґрес рисувальників» об'єднує людей завдяки спільному малюванню і є безпосереднім виявом колективної творчості. Кожен малює, де хоче і що хоче, професійні і не професійні художники, аматори мистецтва перетинаються на одній локації для проведення діалогу через засоби візуальної комунікації.

Раніше «Конґрес рисувальників» проходив у Берліні, Римі, Нью-Йорку, Пекіні, Києві та Варшаві.

Певел Альтгамер розповідає, що малює всіма кольорами золота.

«Золото – це світло, яким можна ділитися, і найсвітліша людина це золото роздає. Зараз тут зібралися тільки золоті люди, інших немає», – зауважує художник.

Він приїхав до Івано-Франківська вже вдруге, вперше відвідував наше місто на запрошення франківського письменника Тараса Прохаська.

Також на мистецьку подію приїхала група з двадцяти представників європейського мистецького середовища, це люди з Польщі, Берліна, Нью-Йорка, серед яких – Артур Жмієвський, Рафал Жвірек, Марек Ґодзієвський та інші.

ЗАСТОРОГА

ЗЕМЛЯ – ОСТАННІЙ БАСТІОН

Про адмінреформу, про продаж землі, про рейдерські захоплення розповідає голова Асоціації фермерів Полтавської області Віктор Галич.

«Знову людям запудрюють мізки. Спочатку у громади забрали землю, податки, повноваження, а потім пропонують об'єднуватись. Просте запитання: а хто очолить новостворені громади? Де взяти спеціалістів? Невже завеземо із-за кордону? Бо у нас останні роки місцеві ради виконували роль статистів. Землями розпоряджався Держкомзем, фінансами та кадрами призначені адміністрації», – говорить Віктор Галич.

Пояснює: зараз потрібно терміново повернути у власність сільрад землю, податок з доходів громадян, провести місцеві вибори, зробити роботу рад максимально відкритою, надати радам самостійність і тільки після того, як громади спробують самостійності пропонувати їм об'єднуватись, вказуючи на плюси і мінуси.

От зараз запущений план з продажу землі. Але це новий план знищення України.

Хто запустив? Наш ґарант та Уряд? Але чому ж тоді їх підтримують колеґи з Опоблоку. То, може, це вигідно Кремлю і сценарій продажу землі розробили в Путіна?

«Останні роки виробництво на селі зростало найшвидшими у світі темпами. Оновлювалась техніка, застосовувались найсучасніші технології.

То чого ж саме зараз запекло почали продавати землю? Бо минулого року земля коштувала в середньому 3 тис. доларів за гектар, а зараз 1 тисячу «зелених». За що «спасибі» Гонтаревій та Яценюку», – говорить Галич.

Говорить, зараз земельку можна скупити за безцінь і або втридорога продати за рік-два, або, що також ймовірно, землею через посередників скупить російський аґресор. І не треба буде на Україну йти війною.

І головне: можновладці, олігархи не розуміють душі українця. Вони не читали української класики і не знають, що за клапоть землі в Україні брат на брата з вилами ішов. Для них українська земля – це товар на якому можна зробити добрий ґешефт.

Кажуть, після купівлі землі невідомі благодійники будуть вкладати в розвиток сіл мільярди.

Брешуть, ніхто нічого вкладати не буде. Це все казочки для українців.

Якщо тільки розпочнеться продаж землі, розпочнуться міжусобиці, чвари, справжня війна зайде в кожне село. Тож виникає риторичне запитання: а кому це вигідно?

«Вже зараз отримуємо повідомлення про рейдерські захоплення земель, напади на фермерів, підпали і перестрілки. Олігархи не розуміють, що ненависть може накопичуватися і одного разу греблю народної ненависті прорве.

Перед повстанням Хмельницького було сім років замирення. Поляки думали, що зовсім забрали у холопів волю. Чим скінчилось знають всі», – пояснює Галич.

Говорить, олігархам та їхнім псарям краще не чіпати українські землі. Інакше їх може чекати доля польського панства під час Хмельниччини.

Микола МАРЧЕНКО

ДОКУМЕНТ

АБИ ВСІ БУЛИ ОДНО

КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ ЗАКЛИКАЄ УАПЦ ДО ДІАЛОГУ ТА ОБ'ЄДНАННЯ

Напередодні Архієрейського Собору УАПЦ прес-центр Київської патріархії поширив заяву, в якій підтримує та вітає позицію місцеблюстителя престолу УАПЦ митрополита Львівського Макарія (Малетича), публічно висловлену ним в інтерв'ю українському телеканалу «1+1», щодо нагальності та невідкладності справи церковного об'єднання.

У заяві «засвідчується, що цей процес має духовну підтримку Вселенського патріархату і Православних Українських Церков в діаспорі» й зазначається, що «ми усвідомлюємо значення самої назви «Українська Автокефальна Православна Церква» та підтримуємо бажання зберегти його в церковних статутних документах».

ЗАЯВА

Напередодні Архієрейського Собору УАПЦ, який, як очікується, відбудеться невдовзі, з благословення Святішого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета прес-центр Київської патріархії ще раз засвідчує заклик до УАПЦ про об'єднання в єдину Помісну Православну Церкву.

Київський патріархат підтримує та вітає позицію місцеблюстителя престолу УАПЦ митрополита Львівського Макарія, публічно висловлену ним в інтерв'ю українському телеканалу «1+1», щодо нагальності та невідкладності справи церковного об'єднання. В умовах зовнішньої кремлівської аґресії проти України церковний та патріотичний обов'язок всіх прихильників автокефалії Української Церкви перегорнути сторінку розділення та відновити єдність.

Ми знаємо, що невідкладне об'єднання УАПЦ та Київського патріархату є бажанням переважної більшості вірних і духовенства Української Автокефальної Православної Церкви. Також засвідчуємо, що цей процес має духовну підтримку Вселенського патріархату і Православних Українських Церков в діаспорі. Цього очікує і українське суспільство.

Не зважаючи на різні сторінки взаємовідносин двох наших Церков у минулому, Київський патріархат щиро шанує всі добрі досягнення УАПЦ і прагне до збереження її позитивного історичного спадку. Ми усвідомлюємо значення самої назви «Українська Автокефальна Православна Церква» та підтримуємо бажання зберегти його в церковних статутних документах.

Київський патріархат відкритий до конструктивного і плідного діалогу з УАПЦ та очікує, що у підсумку рішень Архієрейського Собору УАПЦ цей діалог невідкладно розпочнеться, а Помісний Собор УАПЦ схвалить остаточне церковне об'єднання прихильників автокефалії Православної Церкви в Україні. Також Київський патріархат закликає всіх вірних обох Церков до молитви про успішне завершення справи церковного об'єднання. І нехай усім нам в цьому допоможе Господь!

Прес-центр Київської патріархії

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

* * *

С тобой у нас одна страна,
З тобою в нас одна країна,
Как только кончится война,
Ми знову будемо єдині!

Неважно, кто как говорит,
Байдуже, хто як розмовляє,
Но одинаково болит
У нас душа за рідним краєм!

Кто нас толкает на войну,
Хто заставля нас воювати,
Кто отобрал у нас весну,
Яку ми мали зустрічати?

Скажи, что детям обьяснить?
Скажи, що дітям розказати?
Что нас с тобой дурачит псих
І змушує нас воювати?

Ведь мертвых к жизни не вернуть,
Мертвим життя не повернути.
Тех, кто ушел в последний путь,
Нам вже вовіки не забути!

Бросай ружье, дай руку мне!
Держи кардан і кидай зброю!
Забудем все, как в страшном сне,
Що воювали ми з тобою!

Роман БЕРЧАК,
м. Івано-Франківськ

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

ЗУСТРІЧ ЧЛЕНІВ ТУМ НА ФЛОРИДІ

На зустріч Товариства української мови (ТУМ) у південно-західній частині Флориди нещодавно зібралися активні члени товариства, щоби почути про працю обласних «Просвіт» в Україні в цей тяжкий і бурхливий для неї час. Також було згадано про працю ТУМ упродовж 25-ти років, позаяк його було засновано в Чикаґо в березні 1990-го.

А поштовхом до цього стала новина, що в Україні в лютому 1989 року з метою захисту української мови було засноване Товариство української мови ім. Т. Шевченка, яке очолив відомий письменник Дмитро Павличко. Згодом ТУМ в Україні було перейменоване на Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка, а ТУМ у США залишило свою первісну назву. Перша управа ТУМ-Чикаґо була обрана в такому складі: голова – Віра Боднарук, заступник голови – Оксана Мурська, секретар – Дмитро Грушецький, скарбник – Олександра Кочман, організаційний референт – Галина Грушецька, члени управи – Марія Боднарук, Віра Трощук і Люба Калін.

Аби мати краще уявлення про потреби в Україні, проф. Віра Боднарук, голова ТУМ-США, і д-р Богдан Боднарук, організаційний референт, здійснили вісім подорожей в Україну й відвідали майже всі обласні «Просвіти», вищі школи – «Києво-Могилянську академію», «Острозьку академію», Львівський національний університет ім. І. Франка, а також Українську школу в Ялті (Крим).

На початку 1990-их рр. в Україні була велика потреба в українських книжках, журналах та часописах, виданих в діаспорі, тому що вони були заборонені в радянські часи. Станом на сьогодні, в Україну було надіслано 1035 пачок української літератури. Ці книжки були передані до шкіл, читалень «Просвіти», бібліотек університетів. Також було переказано гроші на комп'ютери для шкіл в Україні та для української громади в Татарстані.

На початку 2000 року виникла велика потреба допомогти друкувати українські книжки і журнали в різних куточках України для шкільної молоді та просвітян. ТУМ-США зібрало й переслало на видавничу працю обласних «Просвіт» $ 206,500. Фінансова поміч на видання журналів і часописів надається і зараз.

Десять останніх років ТУМ надає стипендії здібним студентам із незаможних родин, котрі студіюють україністику чи інші галузі знань в українських вишах – «Києво-Могилянській академії», «Острозькій академії», університеті ім. Петра Могили в Миколаєві, Харківському національному університеті, Львівському національному університеті та Київському національному університеті.

Товариство також підтримує колишніх політв'язнів через «Смолоскип» у Києві, а останнім часом пересилаємо допомогу воїнам України та їхнім родинам, котрі постраждали на сході України (включно з допомогою для Володимира Семистяги, голови «Просвіти» в Луганську, котрого терористи катували в тюрмі). Крім того, намагаємося вплинути на уряд США, щоби Україні було надано військову допомогу. І багато американських сенаторів і конґресменів підтримують Україну в її намаганні стати демократичною державою.

Пресова референтура ТУМ-США Світлина – Богдана БОДНАРУКА

Зустріч членів ТУМ на Флориді. Квітень 2015

СЕМІНАРИ

КРОК У ФАХОВОСТІ

У Коломийській міській бібліотеці № 2 для дітей ім. Т. Мельничука відбувся районний семінар вчителів німецької мови, організований управлінням освіти, молоді та спорту Коломийської райдержадміністрації, методоб'єднанням та дирекцією Черемхівської ЗОШ I–III ступенів.

На семінарі обговорювалася тема «Формування пізнавальних і творчих умінь при вивченні країнознавства на уроках німецької мови». З досвідом роботи ознайомила вчителька Мар'яна Мочернюк. Вона презентувала у літературному Мельничуковому музеї, про який розповіла завідувачка бібліотеки Любов Данищук, проект «Тарас Мельничук – Князь Роси», присвячений 20-літтю відходу у вічність поета, політв'язня, лауреата Шевченківської премії. Учні Черемхівської школи декламували німецькою мовою в перекладі вчителя Анатолія Осадчого вірші поета. Про його життя і творчість розповів поет і журналіст Василь Рябий.

Семінар став новинкою для освітян як проект щодо підвищення фаховості вчителів.

Руслана КОПИЛЬЦІВ, *бібліотекар*

ПАМ'ЯТЬ

ЧОРНА МІТКА ВІЙНИ

У ці дні громада с. Братківці Тисменицького району вшанувала пам'ять 24 молодих братківчан, яких розстріляли німецькі загарбники 20 березня 1944 року.

Відступаючи, німці з усе більшою жорстокістю залишали свій кривавий слід на українській землі. Починаючи з осені 1943-го в Братківцях майже постійно перебували озброєні молоді партизани-підпільники, які відбували військовий вишкіл. Для них збирали одяг та харчі. Про це знали староста Чернііївської волості Павло Шпільчак та заступник волосного старости Іван Качур, але не інформували німецьку комендатуру.

Саме в цей час ситуацію в селах Станіславського повіту контролювали ОУН–УПА. На початку 1944 р. через Братківці пролягала повстанська дорога постачання харчів із Галицького, Тлумацького і Тисменицького районів у гори. В березні на території села українські націоналісти застрілили німецького офіцера. З'ясуванням зайнялося ґестапо, а з ним не забарилось і покарання.

Акція помсти відбулася в понеділок 20 березня 1944 р. З самого ранку відділ ґестапівців разом із відділами РОА – власівської армії та мадярським підрозділом оточили село. Жителів – старих і дітей, чоловіків і жінок нагально зганяли на майдан біля читальні. Акцією помсти керував комендант ґестапо Брандт. Ґестапо планувало знищити всіх жителів села і вже частину людей гнали в ліс на розстріл. У цей час в село під'їхали окружний староста доктор Альбрехт, волосний староста Павло Шпільчак, інженер господарник Іван Остап'як. Вони заступалися за селян. Зокрема, доктор Альбрехт говорив, що братківчани – слухняні люди, і комендант ґестапо погодився «пом'якшити» присуд. Обмежився «десяткуванням» молоді віком від 17 до 20 років. Після допиту комендант визнав 27 хлопців причетними до українського підпілля і те, що їхні дії пов'язані з антинімецьким рухом. Усіх їх вивели на площу, вишикували в один ряд, примусили роздягтися, пов'язали руки назад дротом. Чотирьох хлопців підводили до жердини, ставили на коліна. За наказом німецького офіцера мадяри стріляли з двох танків скорострілами, а німець ходив і добивав ще живих. Таким способом постріляли всіх. Приречені молилися, а деякі вигукували «Слава Україні!».

Після закінчення екзекуції тіла вбитих повантажили на машину й вивезли в невідомому напрямку. Місце їхнього поховання досі не відоме. Екзекуція могла закінчитися ще трагічніше для братківчан, якби німці виявили українських повстанців у стодолі самого начальника управи Петра Івасюка, у млині Івана Качура, на хуторі у Дмитра Тимчука і в інших ґаздів. Та Бог милував братківчан, що не сталося тоді ще більшої трагедії.

Із понад 200 заарештованих чоловіків сформували колону і під конвоєм пішки погнали до Станіслава. Німого Василя Варишка, що пробував утекти з колони, застрелили з танка. Пізніше арештованих поїздом вивезли до Німеччини на рабську працю. Більшість із них так і не повернулася в рідне село. Свій земний шлях вони закінчили в різних країнах світу – Англії, Німеччині, Голландії, Канаді, США, Арґентині, Бразилії, Австралії, Новій Зеландії.

На честь загиблих на місці розстрілу в Братківцях встановлено пам'ятний знак «Слава мужнім героям!». На пам'ятній дошці викарбувано їхні імена: Андруcяк В. Г., Андрусяк В. М., Белей В. І., Бойчук Д. В., Бойчук П. М., Варишко В. Ю., Варишко Л. О., Гречанюк В. Д., Данилишин І. М., Данилюк П. М., Духович В. Г., Невідомий, Ільків П. В., Ільків П. П., Качур І. С., Комінчук С. М., Кричук Ф. І., Олексюк О. М., Олексюк П. О., Процюк М. П., Римик І. Д.,Ткачук В. Ф., Федорів В. В., Яковишин П. І.

З часу братковецької трагедії минули десятки літ, але ще сьогодні живі очевидці тих страшних подій. Вічна пам'ять полеглим!

Ярослав ГАП'ЯК,
с. Братківці Тисменицького району

ВШАНУВАННЯ

ВО СЛАВУ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

У Івано-Франківському міському Центрі патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери відбувся вечір пам'яті «Во славу митрополита Андрея», присвячений 150-річчю народження Андрея Шептицького. Учні Івано-Франківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 28, вихованці історико-краєзнавчого гуртка при Центрі під керівництвом кандидата політичних наук Б. Максимця та вчителів Івано-Франківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 28 Л. Павленко та Н. Когут перегорнули книгу життя українського Мойсея, праведника світу, реформатора Церкви, Атланта з'єднання українських Церков, господаря Осмолодської пущі, будівничого рідної хати, митрополита УГКЦ. Через театралізоване дійство присутні дізналися про дитинство і юність владики Андрея, його шлях від монаха до митрополита, діяльність як реформатора Церкви, екуменіста, доброчинця і мецената, захисника прав українців, рятівника євреїв від знищення нацистами під час Другої світової війни...

Учні не просто переповідали біографію великої людини, а через документи, поетичне слово, персоніфікацію образів намагалися донести до глядачів життєве кредо А. Шептицького: «Я так дуже хотів би обтерти сльози з очей тих, хто плаче, потішити кожного, хто сумує, покріпити кожного, хто слабкий та немічний, уздоровити кожного, хто хворий, просвітити кожного, хто темний... Я хотів би стати всім для всіх, щоб усіх спасти» (Перше слово пастиря, 1899 р.). Також учасники прагнули розкрити постать владики Андрея як джерела толерантності, взірця порозуміння, який усе життя невтомно трудився, щоб примирити різні етнічні групи, політичні сили на українських землях.

Вечір-реквієм розпочав і благословив священик УГКЦ Михайло Віхоть. Окрасою свята стали духовні пісні, які виконали отець Олексій, студентки Івано-Франківського коледжу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Марія Курак та Ольга Феценець, учні ЗШ № 28.

Слуга Божий митрополит Андрей Шептицький завітав на захід з минулого, з високих і святих небес Божої слави у світлинах, кадрах кінофільму «Свято молоді», аудіозаписі його голосу. Присутні вслухались у промову пастиря України, аби вона дала їм мудрості богословських і моральних чеснот, скерувала їх на стежину боротьби за правду і справедливість.

Вечір-реквієм завершився спільною молитвою за український народ.

Богдан МАКСИМЕЦЬ

ТАК ДУМАЮ

АҐРЕСІЯ І ПСИХОЛОГІЯ

Іде війна. Усі інформаційні організації збирають факти, часом і брехню, щоб сказати наперед, що ж буде далі. Що робитиме Кривавий Шибздик далі? Підписав нібито мир, а що далі?

Не бракує на сторінках газет прогнозів, тобто віщувань. Кожен публіцист хоче пописатися, як казали галичани.

Але лихо в тому, що забувають психологію. А психологія може багато в чім допомогти сучасним віщунам-прогнозистам.

Послухаймо психологію.

Психологія каже, що кремлівський Гітлер не буде міняти – бодай найближчим часом – своєї гібридної тактики. Його гібридна війна має кілька точок, які змушують Наполеона XXI століття триматися своєї стратегії-вигадки.

Гібридна війна вигідна економічно. Світ оголосив санкції. Дошкуляють. Але Москва продає нафту Україні і так-сяк переносить санкції. Гібридна війна дозволяє відтинати українські землі й заразом торгувати зі своєю жертвою і діставати від неї мільярди за газ. Чи ж думає український Уряд пошукати енерґоносії деінде, а не в Московщині?

Щодо Шибздика, то він усе наперед продумав. І, мабуть, не втаємничив своїх поплічників у своїм військово-економічнім винаході.

Десь тільки Медведєва втаємничив. Скажеш усяким жириновським – розляпають на весь світ. А так війна буде йти і газ, нафта, а то й вугілля, будуть іти – і як не до Європи, то до самої жертви. Жертва платитиме ще й територіями. Як територій назбирається чималенько, тоді можна буде й армію через кордон пустити. Але не раніше.

Гібридна війна – це не бліцкриґ. Її розраховано на роки. Помаленьку доводити жертву до руїни, а тоді захопити її голими руками. Європа ж буде кумкати, як казав Павло Тичина, а діла ніякого.

І тут знову психологія бере слово. Як він може міняти СВІЙ винахід, коли цей винахід дав йому Крим, посадив бандитів Донбасу за один стіл з панею Меркель і паном Олландом, а в перспективі як премію обіцяє Україну. І майже без утрат. Подумаєш, кількасот чеченців чи бурятів... Так їх і так треба б нищити, бо не годяться до рабської праці.

То як кремлівський карлик відмовиться від своєї тактики?

Так і буде комбінувати мир з війною.

Такий прогноз дає нам психологія.

Варто якщо не послухати, то бодай прислухатись до неї.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

З КОГОРТИ БОРЦІВ

ТОГО ЛЬОТУ НЕ СПИНИТИ

У бібліотечці Історичного клубу «Холодний Яр», у серії «Отаманія XX століття» вийшла книжка Романа Коваля «Отаман Орлик» (видання друге, виправлене, доповнене).

Ця книжка – про святих і страшних, про месників нашої розтерзаної Батьківщини. У ній розповідається про боротьбу проти російських окупантів на Київщині та Поліссі в 1920–1922 роках, а саме: про отамана Орлика (Федора Артеменка), отаманів Івана Гайового-Грисюка, Івана Галая-Голокопитенка, Панаса Голубенка, Антона Рибку, Якова Смутника-Смутненка, Ілька Струка, Іллю Ґонту-Унятовського, генерала-хорунжого Володимира Галкіна, членів Цупкому Капітона Бендрика-Ґанжу, Федора Наконечного, Івана Чепілка, Грицька Чупринку, Івана Андруха (Авраменка) та інших діячів Визвольного руху.

Військова рада УССР визнавала отамана Орлика – «великою фігурою повстанства». Визнавав ворог і політичний характер його загону. Чекісти писали: «Щоби встановити в Україні УНР, вони так багато вбили червоноармійців, совпрацівників, комуністів, що навіть неможливо з'ясувати їхню точну кількість».

Так, Орлик безжально рубав, стріляв і вішав, брав у заручники! Руйнував залізницю, пускав під укіс потяги, перешкоджав господарській діяльності завойовників, мобілізував селян, творив партизанські загони, роззброював і роздягав червоноармійців, робив усе можливе, щоб захистити рідну землю від російських орд. А як же з насильниками розмовляти! Терор на терор! Жовто-блакитний терор проти червоного терору!

Епіграфом до книжки «Отаман Орлик» Роман Коваль узяв слова зі звернення ад'ютанта Орлика Ларика Плисаки: «Наші події, які ми творили, будуть записані наколись письменниками в історії золотими буквами. Хай не пропаде даремно пролита кров наших братів-селян, матерів і сестер!» Так і сталося!

У книжці 10 нових розділів. Розширено також «Неповний список козаків і старшин Орлика».

У передмові під назвою «Смерть ворогам нашої неньки України!» автор пише: «Національну ідею полковник Орлик сформулював лаконічно: Українська держава, слава борцям за неї, смерть усім, хто проти неї! Читайте, хвилюйтеся, стискайте кулаки, розпрямляйте хребти!»

Окрім цього видання, в серії «Отаманія XX ст.» вийшли у світ книжки Романа Коваля «Михайло Гаврилко: стеком і шаблею», «Отаман Зелений», «Іван Ремболович», «Сто історій Визвольної війни», Юрія Горліса-Горського «Ми ще повернемося!» та спогади «Медвинське повстання» (упор. Р. Коваль і П. Гогуля).

Прес-служба Історичного клубу «Холодний Яр»

ПРОСВІТЯНИ

НАРОДНИЙ ПРОСВІТНИК

(Продовження. Поч. у № 18)

У ПОШАНІВКУ ДО ВСІХ І ВСЬОГО

Учитель Петрушевич був високоосвіченою і дуже доброю людиною (може, тому, що народився в селі Добряни!). Був добрим прикладом в усьому: роботі, повазі до людей і, що головне, – пошанівку до всього живого.

Постійно наголошував на важливості збереження одвічних українських традицій. Зокрема, перед Різдвяними святами запрошував дітей до себе колядувати, розповідати про чудесну новину – народження Божого Дитяти у вертепному дійстві. Разом зі священиком щедро обдаровували колядників і неодмінно у різний спосіб дякували батькам, наголошуючи завсякчас, що традиції, як і мова, як і пісня, подаровані нам Всемогутнім Творцем і є тими трьома китами, що тримають єдиний організм нації, отже, їх пошанування і збереження – то подяка Господеві за той дарунок нам, сущим на цій благодатній землі.

Усіляко заохочував дітей до науки. Найкращим учням по завершенні навчання дарував молоді деревця, що звемо в селі щепами, аби їх садили, доглядали й мали добрий урожай. Сам багато садив і до цього заохочував сільських ґаздів.

«Ми повинні примножувати красу, змінювати світ, що навколо нас, оздоблюючи його зеленню і квітами», – не втомлювався повторювати і дітям, і їхнім батькам.

В усьому його підтримував тодішній сільський парох о. Роман Кунцевич. Він також відчув благодатний мікроклімат Новиці, де так добре росли і рясно родили яблуні та груші. Інколи, при сповіді, даючи покуту молодому господарю, просив посадити плодове дерево.

Вчитель Петрушевич тісно співпрацює з колоністами з сусіднього Ляндестраю (нині с. Зелений Яр – авт.). Через них дістає рільничі й садівничі новини з Європи, запроваджує їх у себе, виписує насіння, товаришує зі своїм колеґою, директором школи зі Старого Угринова Михайлом Саєвичем, який також був одержимий створенням унікального саду-парку.

Водночас не забуває і про духовний розвій села. Знайомиться зі священиком Вінцензом Хойнацьким, парохом сусіднього Угринова, його батьком, відомим львівським видавцем, просить їх про допомогу літературою для майбутньої сільської «Просвіти».

ТВОРЕЦЬ СІЛЬСЬКОЇ «ПРОСВІТИ»

Невдовзі племінниця видавця Анна Хойнацька привозить в дарунок в'язанки книжок як місцевих, західноукраїнських, так і авторів з великої України, а також десятки «Кобзарів» і «Русалки Дністрової».

Власне це і стало своєрідним заключним акордом підготовчої роботи до створення в селі осередку «Просвіти», тим паче, що саме в цьому часі спостерігалося організаційне пожвавлення і прихильників москвофільського «общества ім. М. Качковського» яких було чимало.

Перші новицькі просвітяни збиралися у горішній школі, якою керував Йосип Петрушевич (на той час у селі було дві школи: «погоринська і подолінська» – авт.) Займався з ними улюблений вчитель. Йому знадобилося зовсім не багато часу, аби організувати при «Просвіті» драмгурток, хор, рільничу і садівничу школи. А літньої пори, коли селяни були найбільш зайняті роботою, їхніми дітьми опікувалися вчителі зі школи. За що мали відповідну натуроплату. Тож «Просвіта» в селі дуже швидко стала справжнім центром культурного розвою. Велику методичну й організаційну допомогу надавав братові відомий вчений Антоній Петрушевич.

До 50-ої річниці смерті великого Кобзаря драмгуртківці підготували й показали виставу «Назар Стодоля», хор співав пісень на слова Т. Шевченка, діти декламували вірші, цілі поеми. Відбувалося все це дійство в новозбудованій зусиллями і коштами ґаздів Г. Хацевича, К. Шулика, Д. Когута, П. Синишина, Ф. Смольського хаті-читальні. Тож не дивно, що новичан із такою подією приїхав зі Львова привітати і о. Антоній Петрушевич, на той час дійсний член Академії наук у Кракові, Академії наук у Празі, почесний член Академії наук у Санкт-Петербурзі, член НТШ у Львові.

Величаве дійство підготували просвітяни і до сторіччя М. Шашкевича. Відзначали також знаменні дати історії України. Опісля в селі довго говорили про свята. Захоплювалися й подивовувалися, бо на сцені були їхні сусіди, родичі, яких добре знали, і в котрих учитель зміг побачити талант, тобто те, що не кожному дається.

Василь ПЕРЕГІНЯК

(Закінчення буде)

КРИК ДУШІ

Ліна КОСТЕНКО: Є БОРОТЬБА ЗА ДОЛЮ УКРАЇНИ. ВСЕ ІНШЕ – ТО ВЕЛИКЕ МИСКОБОРСТВО.

Шановні наші «псевдо-»,

Якщо б ви тільки знали, як болить душа від вічної боротьби... Якби можна було описати словами всю ту розпуку, яка огортає втомлений від горя розум... Коли б вдалося пояснити, як обливається кров'ю серце, щоразу згадуючи про лемент різних битв... Якби тільки ви це зрозуміли й наважилися б, забувши про власну вигоду, віддати все найцінніше нашій Вітчизні... Мабуть, лише тоді я би з гордістю сказала, що ви справді переживаєте за Україну. Якщо ж ні, то вся ваша діяльність – це банальне мискоборство!

Сьогодні мені шкода нашу Батьківщину так, як ніколи раніше... Не лише тому, що в її теренах ворог під час шквальних артилерійських обстрілів зброєю виорав глибокі рани... Не лише через те, що він вогнем випалив її родючі чорноземи... І навіть не тому, що той, хто колись вважався другом і братом, тепер, вп'явши свої закривавлені кігті, ненаситно шматує східну частину української душі... Ні, не тому!

Я не можу заснути від пекучого болю невідомості, вічних зрад і брехні, бо в часи, коли Україна захлинається кров'ю своїх синів і вмивається материнськими сльозами, нашу Вітчизну на сніданок, обід і вечерю «великі з маленької букви» ПСЕВДОпатріоти годують своїм ПСЕВДОпатріотизмом. Ось чому! І в мене серце крається, коли ви – міністри, президенти, вчителі, сантехніки чи двірники – б'єте себе у груди, говорячи, шо «щирі українці»: клянетеся, щоб довести якусь там чесність і безкорисливість, а самі голосуєте за гречку й крадете в Батьківщини сухпайки! То які ж ви люди? Ви просто ненажерні мискоборці!

А чи дивилися ви фільм Олеся Саніна «Поводир»? Чи впізнали себе у ньому? Гадаю, що ні... Бо у мискоборців, на жаль, мало свідомості! Тому я вам розкажу... Ви схожі на аморальних сторожів ешелону, які називали сліпців ворогами народу. Ви сьогодні забираєте в українських солдатів їжу так само, як колись жорстокі прихильники і слуги радянської системи наказували «занести на чорну дошку» бунтівні села нашого сходу, щоб винищити тисячі ні в чому не винних жінок, чоловіків і навіть малесеньких дітей... Історія, на жаль, має властивість повторюватися... Лихо, на жаль, дочекалося того моменту, коли йому знову дозволили повернутися... Але таких, як ви, на щастя, все менше і менше!

А чи знаєте, кого гнали у просякнених кров'ю товарняках секретні ешелони, точкою призначення яких завжди була смерть? Справжніх патріотів, цвіт нашої нації, вірних дітей України, які готові були віддати життя у боротьбі за неї! Чи знаєте, хто і чому їх знищував? Тогочасні мискоборці, ті, хто вибирав службу на благо чужої ідеї, зраджуючи батьків, дружин і дітей, врешті-решт, зраджуючи Батьківщину!

Чи усвідомлюєте, що таке «боротьба за Україну»? «Боротьба за Україну» – це Небесна сотня, «Донбас», «Азов», «Дніпро-1», «Айдар»... Чи розумієте нарешті, що таке «війна за Батьківщину»? Це, як би дивно нам не було, «укропи», а не міністри; це «кіборги» з-під аеропорту, а не пихаті президенти; це волонтери, а не гуманітарна допомога від ЄС!

Тож, чи здогадуєтеся, що я хочу сказати вам? Підіть на схід без бронежилета. Поїдьте на війну не на своєму броньованому джипі, а на старому УАЗі. Візьміть туди не зброю, а лише свій патріотизм. Або ні, свій ПСЕВДОпатріотизм! І тоді побачите, скільки зможете протриматися там живими, зрозумієте, як воювати на фронті, а не вдома перед телевізором! А ще підійдіть до юнаків, які не повертали додому місяцями, і запитайте: «Чому ви тут? Для чого ризикуєте життям, якщо можна бути патріотом на світових телеканалах, у своєму місті чи просто у власній хаті?» І знаєте, що почуєте у відповідь? Вони по-доброму глянуть на вас своїми чистими, як кришталь, глибокими, розумними очима, докірливо всміхнуться, обітруть запечені від крові й попелу східноукраїнських згарищ уста і гордо скажуть: «У нас ТУТ триває справжня боротьба за долю України! А все інше – то велике мискоборство!»

Вдумайтесь у ці слова, нещасні наші «псевдо-...»!

Зі сподіваннями на ваше прозріння завжди вірна дитина України!

Ірина ПІТЕЛЬ,
переможниця Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика

АНОНС

«ДАВНІЙ ГАЛИЧ» ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

Національний заповідник «Давній Галич» у рамках відзначення Міжнародного дня музеїв проводить 16–17 травня Перший Всеукраїнський музейно-туристичний фестиваль «Давній Галич» збирає друзів: варто побачити, де живе пам'ять». Мета фестивалю – збереження культурної спадщини для суспільства. Його унікальність полягає в тому, що вперше в Україні задля проведення форуму та популяризації культурної спадщини ми прагнемо об'єднати всі історико-культурні заповідники від сходу до заходу та від півдня до півночі України в єдиній думці: «Єдина країна» – «Единая страна!»

Структура фестивалю включає в себе презентацію історико-культурних заповідників як об'єктів культурного та подієвого туризму, підвищення професійного рівня працівників заповідників для роботи з відвідувачами, святкову частину, розраховану на численну аудиторію.

Основним завданням фестивалю є презентація культурної спадщини України та діяльності історико-культурних заповідників з метою привабленння нової цільової аудиторії та розширення наявної крізь призму обміну досвідом, визначення найкращих практик історико-культурних заповідників України, налагодження партнерства заради об'єднання зусиль у сфері збереження нашої культурної спадщини та відкриття нових невідомих для українців та іноземних гостей історико-культурних заповідників.

Окремим завдання фестивалю є популяризація історико-культурної спадщини України вітчизняним туроператорам.

У ході фестивалю відбудеться творчий діалог-семінар. Учасники матимуть змогу взяти участь у недільній Святій Літургії у пам'ятці XII століття, єдиній архітектурній пам'ятці середньовічного Галича, яка збереглася до наших днів – церкві Св. Пантелеймона, ближче познайомитись з фольклорним мистецтвом етнічних реґіонів Прикарпаття (Гуцульщина, Покуття, Бойківщина, Опілля) в мистецькій програмі «Галицька толока», взяти участь у майстер-класах з виготовлення прикарпатських сувенірів, торкнутись середньовічної історії України завдяки мистецтву клубів історичної реконструкції зі Львова, Івано-Франківська, Запоріжжя, відвідати туристичні об'єкти «Давнього Галича».

Оргкомітет фестивалю

ЮВІЛЕЇ

МЕЛОДІЇ, ЩО ОКРИЛЮЮТЬ

Пісні Євгена Боднаренка облетіли не лише Коломию, де він народився, навчався в музичній школі, педучилищі, відчув потяг до творчості, здобув вищу освіту, закінчивши музичний факультет Івано-Франківського пединституту. 30 квітня 2015 року композиторові виповнилось 60 літ.

– Його знають в Україні, – говорить відомий поет з Косова Богдан Радиш-Маринюк, з яким він написав пісню «Рушники», що вже стала народною. – Маестро вклав душу в неї, тому її співають, дякуючи авторові за ліричну мелодію.

Євген Боднаренко написав понад сімсот музичних творів. Його «Писанкова Коломия» – це візитна картка міста над Прутом. Авторка тексту Любов Курко. А в творчому доробку талановитого вчителя музики і співів, якого свого часу підтримали викладачі педучилища Роман Хімей та незабутній композитор Степан Ткачук, є пісні на вірші Неоніли Стефурак, Степана Галябарди, Вадима Крищенка, Степана Пушика, Ярослава Ткачівського, Ярослава Яроша, Василя Михайлищука, Ярослава Руданця та інших літераторів. Їх виконують народні артисти України Богдан Сташків, Михайло Кривень і Володимир Пірус, заслужений артист Михайло Попелюк, вокальні дует «Писанка» та квартет «Акорд». Крім того, композитор має різножанрові музичні форми. Ось його колискові, романси, інструментальні твори, опера «На сонячній галявині», лібрето якої належить перу вчительки Алли Кох.

– Звідки береться натхнення? – запитую композитора, який навчався на музичному факультеті Івано-Франківського пединституту, є автором кількох книжок пісень, касет і дисків, прийнятий 1997 року до Національної Ліги українських композиторів.

– До творчості спонукає краса, мальовничість карпатського краю, зокрема енергія фольклору, спілкування з митцями і простими людьми, робота з колективами художньої самодіяльності, – відкриває свою душу Євген Васильович, який присвятився музиці ще зі шкільних літ. – Коломия – це джерело мого натхнення.

Високо відгукується про музичне напрацювання Євгена Боднаренка композитор, заслужений діяч мистецтв України Володимир Павліковський, який мешкає в Івано-Франківську. Він же, як і названі народні артисти, вважає, що коломиянин давно заслуговує відзначення за творчий доробок і невтомну працю на музичній ниві. П'ять разів подавали документи на звання заслуженого, однак відповідь оберталася мовчанням.

Втім, чи піднесла би така відзнака композиторську значимість, коли на різних фестивалях і так звучить його ім'я? Про це насправді творчим особистостям треба якнайменше думати, впевнено продовжувати свій творчий шлях. Хоч талант і потребує особливої уваги, та слава повинна шукати свого обранця, а не він її.

Пригадую, ми вчилися з Євгеном у музичній школі, і я ще тоді помітив його потяг до гармонії звуків, самовираження в пісні, пошуку своєї тональності. Через усе життя він, до речі, активний просвітянин, несе любов до музики, пропаґує українську пісню. Голову вкрила сивина, а коломийський композитор, творчо відзвітувавшись, вслухається в тишу, чекає народження найкращої мелодії.

– Звісно, я її подарую рідній Коломиї, – обіцяє він.

Василь РЯБИЙ,
член Національної спілки письменників України

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

МИКОЛА

На одному із Всесвітніх фестивалів молоді, розповідають, знайомилася група юнаків різних країн. Потиснули руки і кожний назвав своє ім'я – *Микола! Міклош! Мікулаш! Ніколаус! Кола! Колетт! Ніколь! Ніколоз! Клаус!* І всі юнаки всміхнулися: незважаючи на деякі фонетичні відміни, імена всіх тих хлопців були однаковісінькі за змістом. Зміст той, проте, навряд чи знав хтось із групи. Та це не так-то вже й легко знати.

Ім'я *Микола* і всі його іншомовні побратими виросли з коренів грецьких слів *(ніке* – перемога, *лаос* – народ), котрі в перекладі українською мовою означають «переможець народів». Гучне, як бачимо, ім'я! Мандруючи з однієї мови до іншої, давня грецька основа весь час деформувалася – і внаслідок того у світі з'явилося чимало однозначних, але малоподібних імен, наведених частково на початку розповіді. Навіть оте дивно куце, вжите Роменом Ролланом у заголовку твору «Кола Брюньйон».

У східних слов'ян офіційний, пашпортний, Микола має ще й ряд «панібратських», пестливих форм: *Миколка, Коля, Колюня* та ін.

Одного разу наймення *Микола* стало навіть певним «історичним курйозом». За часів розкольництва навколо цього невинного імені в Російській імперії, до якої входила колись й Україна, точилася довга й запекла боротьба. Церква вимагала говорити й писати це ім'я, як *Миколай* чи *Ніколай,* а розкольники – тільки *Микола* або *Нікола.* Деякі фанатики ладні були кинутися в вогонь, аби їм лише не додавати отого осоружного *«лай».* Чому? Та тому, що в російській мові милозвучне *«лай»* означає тільки собачий гавкіт (собачий лай), і оте «державне» Ніколай темні, замучені царем і релігією великороси сприймали на слух приблизно так, як українці сприймали б такі слова-гібриди: *Микогав (кіт)* чи *Микогав (лай)!* Як не збунтуєшся проти такого «єретичного» прізвиська?

Форма *Миколай* в українській мові вже давно відмерла. І вона відродилася у незалежній Україні з відродженням давніх традицій і вірувань, коли ми згадали про святого Миколая, який віддавна дарує людям, насамперед, діткам, подарунки. Таку форму носять у наш час тільки священнослужителі. І в найменуванні по батькові ми ще вживаємо задавнілий лінґвістичний *-лай-: Мико-ЛАЙ-ович, Мико-ЛАЇ-вна.* Але ж пора писати наймення по батькові від слова Микола, як Миколович (це, до речі, дозволяє й академічний словник імен)? А Миколай хай залишається Миколаєм.

Згадане ім'я привело на світ цілу черідку патронімічних прізвищ. На запитання «Чий це син?» в Україні колись відповідали: син Миколин, Миколаїв, Миколів, Миколенко, Мико-льчук, Миколяк, а в Росії – Ніколін, Ніколаєв тощо – і всі ці форми назв згодом перетворилися в прізвища. Від імені *Микола* започатковані й прізвища: *Міцкевич* (син *Мицка, Колі),* Нікользон, Клаусон, Маккаце та багато інших. «Дідусь» Миколай дав, як бачимо, цілісіньку армію «онучат».

У деяких народів, скажімо, французів, ім'я *Микола – Ніколь* носять жінки (пригадаймо хоча б артистку Ніколь Курсель із кінокомедії «Тато, мама, служниця і я»). Носять його й жінки Болгарії (у формі *Ніколіна).*

ТЕМА ДНЯ
ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

ІЛЮСТРАЦІЯ

Прибіга до мене кум,
Блідий як холера:
– Ілюстрація! – кричить,
Ніби стрілив з ґвера.

– Може, в тебе, – кажу, – грип,
Шок, або прострація?
Кум скривився, мов від хреню:
– Що там менструація...

Кажу тобі, будуть всіх
Цідить крізь цідило:
Якщо сексот чи стукач –
Зразу дають в рило.

Ще й роботи не дадуть,
Хоч здихай під плотом.
Для приміру, я є фірман,
А буду болотом...

– Це ж люстрація, – кажу, –
Європейське діло...
Ти ж в сексотах не ходив,
Можеш спати сміло.

Більше того, знають всі,
Жив без дивідендів,
А в часи перебудови
Возив дисидентів...

Але кума, як на те
Знов бере зневіра:
– Правду кажеш, та не те
Чув від бриґадира.

Якщо йому не вкраду
Десять куба лісу,
То усі мої заслуги
Він пошле до біса

Грозив люто: настучу
Всім без сентиментів,
Що по нашому завданню
Возив дисидентів...

А тепер кради їм ліс,
Щоб не було «мщєнья»,
Бо інакше зроблять з мене
«Козла отпущєнья»...

Заберуть лісгоспські коні,
І воза, і грядку,
А чим діток прогодую
При такім порядку?

Бо він, бач, тоді «стучав»
І тепер «настука»,
А тебе сексотом зроблять,
Отака-то штука...

Аж заплакав бідний кум,
Шепелявить ротом:
– Як не штану злодюгою,
То жлоблять шекшотом...

Може, десь в європах є
Якась там люстрація,
Але в нас таки гряде
Справді – ілюстрація.

Микола СИМЧИЧ,
с. Середній Березів Косівського району

ВТРАТИ

ПРИКАРПАТТЯ ПОПРОЩАЛОСЯ З ГЕРОЄМ УКРАЇНИ

8 травня не стало видатного краянина **Василя ТКАЧУКА,** Героя України, знаного благодійника, доброго господаря, почесного просвітянина і просто чуйної людини. Попрощалися з визначною особистістю краю земляки, чимало відомих людей як з Прикарпаття, так і з усієї України.

Народився Василь Ткачук – політик, голова спостережної ради аґрофірми «Прут», народний депутат, інвестор першої у СРСР комерційної газети «Аґро» 1933 року в с. Королівка Коломийського району.

Після школи здобував освіту в Івано-Франківському інституті нафти і газу, Львівському політехнічному інституті.

Василь Ткачук пройшов складну життєву дорогу. Він – учень слюсаря, газозварник, працівник паровозного депо станції «Коломия», служив на флоті, механік, завідувач виробництва, директор Підгайчиківського спиртзаводу, голова, колгоспу «Прапор комунізму» с. Підгайчики, голова правління аґрофірми «Прут», міністр сільского господарства і продовольства України, депутат ВР СРСР, народний депутат СРСР, народний депутат України, член президії Національної ради Конґресу української інтеліґенції, голова комісії з питань економічного розвитку, національного підприємництва і фермерства. Один із засновників і почесний член товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

6 лютого 1988 року за його підтримки виходить перший номер першої у СРСР комерційної газети «Аґро» – першої в Україні масової демократичної газети, яка в умовах монополії компартії на інформацію відіграла ключову роль у національному відродженні краю, зокрема перед виборами 1990 року.

Василь Михайлович Ткачук – Герой України, заслужений працівник сільського господарства України, Герой соціалістичної праці, нагороджений орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора. Він удостоєний вищої відзнаки ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка «Будівничий України», орденів князя Ярослава Мудрого V ст., Святого рівноапостольного князя Володимира Великого III ст.

Україна втратила великого, доброго, працьовитого сина, який її щиро любив і все життя розбудовував і зміцнював. Він трудився на землі, прикрашав її своєю працею, талантом і спонукав до цього інших.

Хай вона буде для нього пухом.

Вічная пам'ять.

С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, Д. ЗАХАРУК, В. ГЛАГОЛЮК, О. БАБІЙ, Б. ВІВЧАР, І. ЗАГРАНОВСЬКИЙ, просвітяни краю

* * *

9 травня у с. Підгайчики з родинного дому розпочали заупокійні відправи за спасіння душі покійного Василя. Чин парастасу співслужили три архієреї: архієпископ і митрополит Івано-Франківський УГКЦ кир Володимир (Війтишин), єпарх Коломийсько-Чернівецький УГКЦ кир Василій (Івасюк), єпископ Коломийсько-Косівський УПЦ (КП) Юліан (Гатала) і священики. Духовенство висловило співчуття рідним і близьким.

10 травня чин похорону довершив владика Василій Івасюк у співслужінні священиків Коломийсько-Чернівецької єпархії. Заупокійну відправу супроводжували семінаристи Івано-Франківської духовної семінарії ім. Свщмч. Йосафата.

Похоронна процесія ішла до катедрального собору Преображення Христового м. Коломиї, де відбулося «останнє цілування» – прощальна частина похорону.

Також молитовне поминання здійснили біля храму Святого архістратига Михаїла. Опісля похоронна процесія вирушила до рідного села усопшого Василя – Королівки, де було здійснено захоронення.

Вічная пам'ять.